

W jaki sposób możemy pomagać ludziom pokrzywdzonym? Rozważania w kontekście *Katarynki* Bolesława Prusa

1. Cele lekcji

a) Wiadomości

Uczeń:

- zna treść opowiadania B. Prusa *Katarynka*,
- wie, na czym polegał tragizm głównej bohaterki tego opowiadania.

b) Umiejętności

Uczeń:

- pracuje z tekstem,
- używa słownictwa emocjonalnego,
- opowiada historię głównej bohaterki.

2. Metoda i forma pracy

praca z tekstem, metoda problemowa-poszukująca, dyskusja

3. Środki dydaktyczne

Bolesław Prus, *Katarynka*

4. Przebieg lekcji

a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel odczytuje na głos fragmenty opowiadania, które mówią o tym, w jakiej sytuacji znajduje się główna bohaterka. Następnie nauczyciel prosi uczniów, aby wynotowali własne spostrzeżenia na temat: Czego brakuje dziewczynce do szczęścia?

Pomocne zagadnienia:

- Główna bohaterka opowiadania nie jest radosna. (*Dziewczynka zwykle siedziała przy oknie. Było to dziecko z ciemnymi włosami i ładną twarzyczką, ale blade i jakieś nieruchawe.[...] Pan Tomasz nie widział nigdy, ażeby dziecię to śpiewało lub biegło po pokoju, nie widział nawet uśmiechu na bledziutkich ustach i nieruchomej twarzy.*)
- Dziewczynka nie ma pełnej rodziny.
- Bohaterka nie ma zabawek.
- Główna bohaterka opowiadania nie wychodzi z domu (*– Ona nie widzi! – szepnął mecenas opuszczając binokle. W tej chwili doświadczył klucia w oczach na samą myśl, że ktoś może wpatrywać się w słońce, które ziało żywym ogniem.*)
- Dziewczynka nie chodzi do szkoły.
- Główna bohaterka opowiadania nie zażywa ruchu (*Lecz nawet rozszerzona sfera zmysłów niższych nie mogła kalece zastąpić wzroku. Dziewczynka uczuła brak wrażeń i zaczęła tęsknić.*)
- Bohaterka nie ma radosnego dzieciństwa, jak inne dzieci. Jest niewidoma.

b) Faza realizacyjna

Nauczyciel prosi uczniów, aby na podstawie tekstu określili, jaką rolę w życiu dziewczynki odegrał pan Tomasz.

Pomocne zagadnienia:

- Pan Tomasz swoim poświęceniem sprawił, że dziewczynka stała się radosna:

Otóż, mój Pawle, będę ci płacił dziesięć złotych na miesiąc, ale wiesz za co?... - Za to, ażebyś na podwórze nigdy nie puszczał katarynek! -wtrącił spiesźnie lokaj. - Nie - rzekł pan Tomasz. - Za to, ażebyś przez jakiś czas co dzień puszczał katarynki. Rozumiesz?

- *Co pan mówi?... – zawołał służący, którego nagle rozzuchwalił ten niepojęty rozkaz. – Ażeby, dopóki się z nim nie rozmówię, puszczał co dzień katarynki na podwórze – powtórzył mecenas wsadzając ręce w kieszenie.*

- Pan Tomasz dał jej ciepło, zgadzając się, żeby katarynka grała u nich na podwórku. Sprawił tym dziewczynce ogromną radość. Dzięki temu mała na nowo zaczęła żyć (*Mała niewidoma dziewczynka tańczyła po pokoju klaszcząc w ręce. Błada jej twarz zarumieniła się, usta śmiały się, a pomimo to z zastygłych oczu płynęły łzy jak grad.*)

- Bohater ten dał dziewczynce wsparcie oraz poczucie, że nie jest sama. Postanowił zająć się nią również od strony medycznej, poszukać pomocy u specjalisty. Dla pana Tomasza pomoc poszkodowanej osobie to źródło ogromnej radości.

Nauczyciel pyta uczniów, jak oni postąpiliby w sytuacji, gdyby na swojej drodze spotkali taką dziewczynkę? Czy odwiedzaliby ją, bawiliby się z nią, staraliby się jakoś urozmaicić jej czas spędzany samotnie w domu?

c) Faza podsumowująca

Jak możemy sami wyjść z inicjatywą i próbować pomagać ludziom pokrzywdzonym przez los?

Przykład: biorąc udział w akcjach charytatywnych, zrzeszając się w środowisku wolontariatu.

5. Bibliografia

B. Prus, *Katarynka*, [w:] *Katarynka i inne opowiadania*, Nasza Księgarnia, Warszawa 1997.

6. Załączniki

a) Zadanie domowe

Napisz, jak w dzisiejszych czasach można pomóc ludziom najbardziej pokrzywdzonym.

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

brak